

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30.—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Borci, bojovníki in „Boj“

Zadnje čase, ko se je vse vrglo na naše gibanje, hoteč ga zavreti v njegovem zmago-slavnem pohodu, se po načrtu, ki izhaja iz enega vira, širijo vse mogoče izmišljotine o našem pokretu in o naših tovariših. Temu početju se smejemo, ker vemo, odkod in zakaj. Z druge strani pa skušajo nekateri zanesti med ljudi zmedo, ko pišejo tako, kakor da v »Boju« ni popolne sloge in enotnosti. Vsako tako pisanje je — hoté ali nehoté — naperjeno zoper edino vseljudo gibanje, ki v današnjem času koristi narodu in državi, pomaga pa tako pisanje in govorjenje onim, ki so naše pošteno slovensko ljudstvo tiščali k tlom in se zopet pripravljajo, da zavije svoj korobač nad njim. Na poti jim je samo naš »Boj«.

S tistimi, ki jim je namen pomagati nasprotniku, se ne bomo pričali. Ker pa ne želimo, da bi se tudi nekateri pravični in poštenu dali zbegati od napačnih informacij, hočemo tu avtentično izpregovoriti o bojovníkih, borcih in »Boju«.

Med bojovníki in borci ni nobene idejne razlike. »Borec« v Ribnici, v Cerkljah, v Konjicah, v Murski Soboti, v Globokem ali Domžalah se po svoji miselnosti prav nič ne razlikuje od »bojovníka« v Trbovljah, Devici Mariji v Polju ali v Mokronogu. Kako razlikovati borca na Brezovici od bojovníka v sosednjem Preserju? Borci in bojovníki so člani velikega gibanja in močne organizacije »Združenja borcev Jugoslavije«, ki se na kratko imenuje tudi »Boj«.

Ob ustanovitvi »Boja« so štejele stare bojovníške skupine po številu 23, približno 3000 članov, invalidska organizacija, ki je tudi včlanjena kolektivno v »Boju«, pa 14.000. To so

avtentične številke. Organizacije dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in četnikov so po številu v Sloveniji mnogo neznatnejše, vendar niso niti invalidi, kot številčno najmočnejši, niti bojovníki nikdar delali vprašanja, s koliko člani naj bodo posamezne bojne organizacije zastopane v vodstvu »Boja«, ker so vpoštevali vsestransko obstoječe razmere, poleg številčnega tudi moralni pomen posameznih organizacij in njih vpliv v državi. Glavni cilj je bil pomagati ljudstvu in državi. Zato je prišlo hitro do sporazuma in sestave pravil.

Pravila pa niso večna in niso sama sebi namen. So le izraz obstoječega stanja in trenutne potrebe. Če se te izpremenijo, se jim morajo prilagoditi tudi pravila. Banovinski odbor »Boja« je tako že sklenil in bo ob danem trenutku to tudi izvedel. Sino proti lažni liberalno-kapitalistični »demokraciji«, ki je s fabriciranimi številkami prinesla že toliko gorja vsem narodom, smo pa za resnično, notranjo, permanentno, živo demokracijo, ki preveva naše organizacije. Ta bo poskrbela za pravilno prilagoditev pravil. Smrt pokreta pa bi bilo, če ne bi bilo poskrbljeno za to, da ne more zaleti na stranpota, da morajo ostati živa ona načela in oni namen, radi katerih se je gibanje pričelo. Nekoliko strogi sistem v pravilih borcev je treba tolmačiti samo s tega vidika in reči moramo, da vsi naši člani to stališče enodušno odobravajo. Vsem je do tega, da se v pokret ne vtihotapi noben volk v ovčjem kožuhi, marveč, da ostane idealen, kakor je bil zamišljen.

Tak pa ostane, o tem naj bodo prepričani prijatelji in sovražniki.

kem, a toplem govoru spomnil v svetovni vojni padlih domačinov.

Tov. Drobnič je izvajal:

»Dragi bojni tovariši!

Polni lepih upov ste prihili danes v Dobropolje. Vse ceste so oživele od Lašč, Roba in Turjaka — od Račne, Krke in Strug.

Bratje, to je naš dan, dan obujenja našega starega tovarištva, preizkušenega na bojnih poljanah.

Ali vendar pogrešamo mnogo znanih

Po končani spominski slavnosti se je narod zgrnil okoli mogočnega govorniškega odra ob »Zadrugi«, ogrnjenega v veliko državno trobojnico. Nad odrom je bila slika Nj. Vel. kralja, ozaljšana z zelenjem.

Navzočih je bilo okrog 3000 ljudi, število, kakršnega je Dobropolje komaj kdaj videlo. Po 3. uri je otvoril mogočni zbor predsednik tov. Drobnič Anton, ki je pozdravil narod, zastopnika oblasti in govornike.

Konjenica borcev v Dobrem polju.

Veliki zbor borcev v Dobrem Polju

Dobropolje je doživelo v nedeljo 10. t. m. svoj veliki dan, ko se je izkazalo, da je ogromna večina naroda v taboru Združenja borcev Jugoslavije. Ljudstvo je kot pomlajeno, radostnih lic in žarečih oči. Vse veruje in pričakuje, da prihajajo boljši dnevi enakopravnosti, pravice in poštenja, za katerimi pride gospodarska obnova in se v njo povrne blaginjanje naroda.

z bližnje in daljne okolice, okrašeni vozovi in krepko stopajoča kmečka pehota borcev. V sredini je vozil voz našega predsednika in tovariši govornike. Vse je nosilo velike in male ročne državne zastavice. Vse te pisane barve so se prelestno zlivale v celotno prekrasno sliko z zelenim poljem, livadami in gozdovi ter belimi cerkvicami po gričih. Fantje na vozeh so peli vojaške in brambovske pesmi. Godba

obrazov z vseh bojnih poljan. Iz kamena pred nami, njih skupnega groba nam govore samo njihova imena svojo oporoko:

Kot bratje med seboj se vsi ljubite,
s krvjo zapisanih besed ne pozabite!

Bratje! Njihova oporoka nam bodi sveta!
Njihova kri jo je pisala in darovano življenje jo je zapečatilo.

GGVOR TOV. DROBNIČA:

Dragi tovariši! Iz časopisov in ustnih izročil nam je znano, da se na vseh zborih borcev zbirajo izredno velike množice naroda, da se zbira vse, kar je zdravo in dobro, da se zbira vsi, ki še niso okuženi z različnimi družbi, narodu in državi škodljivimi boleznimi, vsi, ki hočejo pravičnega, poštenega človeškega živ-

Kolesarski oddelek v Dobrem polju.

Ali iz te krvi je zrastel in vzcvetel čudovorni cvet: naša ljubljena domovina, naša lepa Jugoslavija. Bratje! Bodimo strahotni te oporoke in ob spominu naših pokojnih tovarišev obljubimo, da smo pripravljene čuvati ta čudoviti cvet — svojo domovino, tudi za ceno lastne krvi!

Dragi nam nepozabljeni tovariši!

Klonimo se v občudovanju vašim žrtvam in vam kličemo:

Slava, Slava, Slava!

ljenja. Zato ni čudno, zakaj Dobropolje nismo zaostali po številni udeležbi za drugimi farami in se v tako ogromnem številu zbrali pod praporom, ki nosi napis: »Bog, Kralj, narod, država«. Da, hvala Bogu, tudi tu, v tej lepi Dobropoljski kotlini živi zdrav, veren kmetski narod, ki je do sedaj hrabro kljuboval vsem viharjem — vsem sovražnikom vere, kralja in države in ki prav tako kot v preteklosti iskreno ljubi svojega Boga, Kralja, narod in državo. Zavedamo se vsi, kar nas je tu, da brez

Množica naroda med govorom tov. Fabjančiča.

Popoldne je Videm oživel. Vse je v njem vrvelo kot v čebelnjaku. Borci so se pripravljali na pohod proti kolodvoru, da sprejmejo svoje tovariše, ki se pripeljejo z ribniške strani. Pod vodstvom agilnega predsednika pripravljalnega odbora »Boja« tov. Drobniča se je formirala povorka, kakršne Dobropolje še ni videlo. Krasen je bil pogled na bojovníško konjenico, ki jo je vodil postaven zastavonoša na iskrenem konju. Nič manj strumen vtis je napravila dolga kolesarska četa, vsakomur je padla v oči vrsta vozov z ogromnimi državnimi zastavami, kakršne smo doslej malokje videli. Po sprejemu na postaji se je sprevod obrnil in pridiral proti Vidmu. Pridružili so se mu kolesarji

vrlih mladih godcev je igrala koračnice. Narod je vzklikal: »Živeli borci!« Ogromen je bil bojni sprevod, skoro od postaje do Vidma. Pella je duša naroda, naših vrlih kmečkih borcev iz Dobrega polja, s Turjaka, iz Sodražice, Velikih Lašč, iz ribniškega kraja in od drugod. Narod je doživel svoj veliki praznik vstajenja, pomlajenja, upanja in novega poguma.

Ko so se množice zlile v Videm, se je vršila pred spomenikom padlim vojakom spominska slovesnost. Moški pevski zbor je krasno zapel pretresljivi »Doberdob« in »Vigred se povrne«, uniformirana godba pa je zasvirala »Oj ta sol-danski boben«. Nato se je tov. Drobnič v krat-

**Vsi v nedeljo 17. t. m.
na velika zbora v Rajhenburgu ob 8. uri
in v Sevnici ob 11. uri**

Boga ni poštenja, ni pravice, ni prave medsebojne ljubezni naroda, ni države, ni človeškega življenja; zavedamo se pa tudi, da kdor veruje v Boga, je pravi časten član naroda in države. Prav zato smo prišli sem v tako ogromnem številu, zato hočemo pod zastavo borcev. Ne vstrašimo se groženj in zabavljanj!

Lažnjivci so pred nekaj dnevi začeli trositi laž, da se zbor borcev ne bo vršil in da bo prepovedan. Kje ste pa danes? Ali tudi še sedaj ne verjame, da se vrši zbor? Pridite bližje. Ker ste nemi in slepi, pustimo, da potipljete.

Danes nam je možno, da pred vsem svetom povemo: Mi vsi smo nacionalni Jugoslovani in ni poštenega Slovenca, ki bi ne ljubil svoje drage domovine, katero so s krvjo priborili naši padli tovariši.

Preden pa začnemo z zborovanjem, predlagam našemu vrhovnemu komandantu in voditelju, Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru sledečo brzojavko:

»Na tisoče borcev, zbranih na zboru v Dobropoljah, prisegamo Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru v obrambo domovine in kraljevega doma zvestobo do groba.«

Vdanostna brzojavka je bila sprejeta z ogromnim navdušenjem, ki je izpričalo, kako ljubi narod svojega hrabrega vladarja. Godba je zaigrala državno himno dovršeno, kakor redkokje na deželi. Ves narod je odkrit poslušal.

Za njim so govorili tov. Kozina iz Ljubljane, ribniški rojak tov. Nosan in prvi tajnik »Boja« tov. Fabjančič. Njihovi govori so bili viharo pozdravljeni. Navdušenje je doseglo vrhunec vsakokrat, ko se je manifestiralo za kralja, kraljevski dom in Jugoslavijo. Takih silnih, resnično domoljubnih in odkritosrčnih manifestacij ni doslej premogla nobena druga organizacija. Zadnji govornik je med drugim podal točna pojasnila glede notranjega ustroja »Boja«, kakor jih prinašamo na drugem mestu. Po končanem zboru so se borci v miru in disciplini razhajali, odločeni, da bodo začeli pravični boj izbojevali do končne zmage. Sto in sto jih je pa še dolgo ostalo v Vidmu, kjer so pretresali razna organizacijska vprašanja in sklepali priprave za bodoče velike zборе. »Boj« je prinesel življenja v dosedanje mrtvilo, zbežnost in pobitost, vasi so zopet oživele, narod je spet dvignil ponosno glavo.

Zbor na Bledu

Kdor se je v nedeljo kmalu po obedu peljal po gorenjski cesti iz Kranja proti Naklem, je lahko videl dva tovorna avtomobila, polna samih veselih moških obrazov, fantov in starejših. Bili so to kranjski borci, ki vedo, kaj je njihova dolžnost, pod vodstvom tov. Hama. Vozili sta bili primerno okrašeni, iz sredine gruče pa se je dvigala in živahno plapolala naša državna trobojnica. In čim bolj si se bližal ljubkemu gorenjskemu letovišču, tej »podobi raja« s temnim jezercem, vgreznjenim sredi gora, s cerkvico na otoku sredi voda, in s palasi, hoteli in skromnejšimi vilami krog in krog, tem bolj so se množili vozovi, kolesarji in pešci. Vse je hitelo na zbor. Seveda so marsikoga ostrašili preteči oblaki, da je ostal doma, marsikoga je odvrnilo od prvotnega sklepa, da se udeleži zbora, preteče namigavanje naših neprijateljev, tudi časopisni glasovi so marsikomu omajali prvotno voljo, da bi se udeležil zbora na Bledu. Prišli pa so pogumni možje in fantje, ki imajo svojo glavo in svoj sklep. Pogumnemu pa, tako pravi pregovor, pripada ves svet. Današnje pokvarjene razmere bodo spremenili le pogumni ljudje, bratovščina poštenih, za dobro vnetih in pogumnih.

Čeprav je škropil od časa do časa dež, se je zbralo okrog tribune, odete v državne trobojnice, lepo krdele ljudstva. Prikorakali so z godbo na čelu blejski in kranjski borci v četrstopenjskih, pa tudi drugi so bili zraven. Neki list pravi, da je bilo udeležencev 500, toda vsi naši tovariši vedo, da je treba njegove podatke pomnožiti s tremi. Kaj se hoče, ta list ima čudno poštevanke — Bog mu jo blagoslovi — njegov poročevalec pa ima pomanjševalna očala, tako da so poročila tega lista nekakšna skrivalnica. Stric so stari in se grede radi mance, nekateri pravijo, da že mislijo na penzijo. — Ko je posijalo solnce, se je zbor razvil v živahno manifestacijo za cilje našega pokreta. Zbrano gorenjsko ljudstvo je mirno, preudarno sledilo izvajanjem naših govornikov. Gorenjec ni tak, da bi ga beseda hitro razvnela, on misli svoje misli, kadar pa je ugotovil, da je povedano pravilno in pravično, tedaj izrečene misli postanejo njegove in krepko se bo postavil za nje ob vsaki priliki. Ta kritična usmerjenost duha gorenjskega človeka je podlaga njegovega kremenitega značaja in kremenitih ljudi nam je danes treba bolj kot kdaj.

Govorniki — predsednik blejskih borcev, tov. Zdravko Rus, predsednik »Boja« tov. Kuster, predsednik blejske občine Vouk, tov. La-

harnar, učitelj in dobrovoljec, delegat skupine Ljubljana-mesto tov. Zupan, priljubljeni govornik naših zborov, član Osrednjega izvrš. odbora tov. Vidmar ali »naš Stane«, ter končno predsednik francoskih bojevnikov s solunske fronte (»Poilus d'Orient«) g. Pierre Daulhiac

Zastopnik francoskih borcev g. Daulhiac govori na Bledu.

— so vsem govorili iz srca. Nравstveni prepod naroda od nepoštenja, korupcije in denuncijantstva k poštenju, tovarištvu in solidarnosti — in temeljita obnova našega gospodarstva, ki preti s katastrofo: to je bila vsebina vseh govorov, podana zdaj na ta, zdaj na drugi način, osvetljena zdaj od ene, zdaj od druge strani. Vihar navdušenja je izzval g. Pierre Daulhiac, ki je v temperamentnem govoru označil za svoj veliki doživljaj bratsko zvezo med francoskim in jugoslovanskim vojakom, ki naj tudi v bodoče gojita vezi tovarištva v svrhu lepše bodočnosti francoske in jugoslovanske očetnjave. Njegove besede je večkrat pretrgalo burno odobravanje in čuli so se vzkliki: *Živela Francija! — Vive la France!*

Po zboru so se navzoči uredili v četverstope in z godbo ter zastavami na čelu odkorakali k Prešernovemu spomeniku, kjer je imel sodnik tov. Joža Rus krasen, pesniškega zanosa poln nagovor na navzoče. Pokazal jim je v nesmrtnih besedah velikega pesnika, pravi obraz slovenskega človeka, ki bo, neomajno zvest oporoki svojih pradedov, ravno s svojo kremenitostjo in neupogljivostjo najbolje slu-

žil svoji veliki, davno v sanjah pričakovani Jugoslaviji. Po njegovem govoru je blejski pevski zbor prelepo zapel tisto staro in vsem znano, pa vendar še zmerom enako lepo: »V gorenjsko oziram se skalnato stran, Triglava blišče se vrhovi.«

Tovariši smo se razhajali z Bleda v nedeljo proti večeru, okrepljeni za novo delo, saj smo si bili marsikaj razodeli, se nanovo povezali z novimi obljubami, novimi zagotovili, se nanovo utrdili v prepričanju, da so naši cilji lepi in svetli in dobri in vredni, da zanje blijemo boj zoper temne sile, ki nas davijo, in katerim naš narod ne sme pasti v plen, ker je predober in nam vsem preveč drag.

IZJAVA PREDSEDNIKA »BOJA« TOVARIŠA AVG. KUSTRA.

Na resolucijo zadnje JNS-konference v Ljubljani je na blejskem zboru »BOJA« to nedeljo izjavil predsednik tov. Kuster Avgust sledeče:

Takoj potem, ko se je naše verno ljudstvo zavedlo svoje slovenske narodnosti, je že tudi v njem zaiskrila zavest, da se more kot slovensko ohraniti samo v najtesnejši zvezi z drugimi jugoslovanskimi brati Hrvati in Srbi, pa tudi Bolgari — vsi skupaj naslonjeni na Vseslovanstvo. Naši prvi narodni buditelji, duhovni in posvetni, so vedno in vedno povdarjali to potrebo, izvirajočo ne samo iz čustev srca, temveč tudi — in to najprej — iz razlogov zdrave pameti in razuma v cilju samoohranitve.

Ko so naši jugoslovanski bratje Srbi in Bolgari strli okove tujega jarma in si ustanovili samostojne države, tedaj je vzraslo upanje osvobodjenja tudi pri nas.

S svetovno vojno je zabil usodna ura odločitve za nas in vse Jugoslovanstvo. Dobro je to pojmoval ves naš narod. Na najrazličnejše načine je skušal rušiti moč tlačitelja tako v zaledju, kakor v bojnih vrstah, in nešteti njegovi sinovi iz vseh stanov in plasti so prešli v odkrito borbo kot dobrovoljci. Koliko teh neznanih je žrtvovalo svoje življenje za našo svobodo in ujedinjenje.

V večni, neugasljiv plamen je vzplapolala zavest jugoslovanske skupnosti v majski deklaraciji: duhovna in posvetna inteligenca, kmet in meščan, reven in bogat — prav vse slovensko ljudstvo je zahotelo z nezlomljivo voljo združitev vseh Jugoslovanov.

Po končani vojni to slovensko ljudstvo ni kolebalo niti trenotek. Hitelo je v bratski objem svojih jugoslovanskih bratov Srbov in Hrvatov pod slavno žezlo dinastije Karadjordjevičev. Davne narodne sanje Slovencev so bile uresničene.

Skupno hišo je bilo sedaj treba lepo urediti. Borci z bojnih poljan smo se umaknili k svojim poslom, prepuščajoč to delo drugim bolj poklicanim. Toda na žalost smo kaj kmalu opazili, da ta notranja ureditev ni usmerjena po pravih potih, da grozi zrušiti ono, za kar se je borilo in padlo toliko junakov.

Naš preljubljeni, vzvišeni Vladar je pokazal s svojim 6. januarskim manifestom za to notranjo ureditev edino pravo pot.

Tedaj so stopili pred dobrim letom dni iz ozadja bojevniki in pozvali ljudstvo, da se zopet zave svojih zgodovinskih dolžnosti kot najzadnejša veja južnega Slovanstva, da pozabi

razujoč neomejeno udanost in zvestobo Kralju in Jugoslaviji!

Pa so se našli oblastniki-strankarji, ki jim to ni bilo všeč. Zbali so se ljudstva, pri katerem so toliko osovraženi, ker so vedno mislili samo na sebe in kvečjemu še na svojo stranko, nikdar pa niso imeli srca zanj, za njegove želje in potrebe. In tem strankarjem je s pomočjo njihovih plačancev in biričev uspelo prikazati to gibanje med slovenskim ljudstvom kot državni nevarnost — uspelo jim je, zaježiti ga.

Sedaj smo se morali zganiti tudi mi dobrovoljci, četniki, invalidi, rezervni in vpokojeni častniki. Morali smo se zavzeti za naše ljudstvo, ki ga poznamo in iz katerega smo izšli. Še enkrat smo morali na plan po geslu: Z narodom za narod — z ljudstvom za ljudstvo!

Kdo si drzne nam dobrovoljem, ki smo tvegali prostovoljno svoje najdražje — svoje življenje za naš narod in državo, podtikati, da nismo za Kralja in za Jugoslavijo?

Osnovali smo »Boj« in šli med ljudstvo, da nadaljujemo in dokončno izvedemo zbiranje prav vsega naroda okrog Kralja za dejansko uresničenje Njegovega velikega manifesta. Naši zbori so ljudski tabori ogromnih množic. Na njih manifestira naše ljudstvo za Kralja in Jugoslavijo tako iskreno in odkritosrčno, tako navdušeno, da o pristnosti njegovega čustvovanja ni mogoče noben dvom. Ljudstvo hoče v popolnem pozabljenju nekdanjih strankarskih prepričkov v mirnem sožitju uživati državljansko svobodo, se posvetiti dviganju gospodarstva in skrbeti za pravično ureditev družbe. Naše ljudstvo noče razburjanja, to ljudstvo hoče mir, ono hoče za vodnika samo svojega Kralja, ne pa političnih strankarskih voditeljev.

Zato trdijo ti, da je naše gibanje pogubonosno za konsolidacijo političnih prilik na osnovi državnega in narodnega edinstva ter ideje 6. januarskega manifesta. Res je, da je naše gibanje pogubonosno za — nje — vse drugo je laž, je postavitev na glavo resničnih in očitnih dejstev!

Ti strankarski, od našega ljudstva osovraženi politiki se tudi sami istovetijo z Jugoslovansko nacionalno stranko. Toda naše ljudstvo prav dobro razlikuje med ljuliko in pšenico. Ta ljulika je znana klika, ki ji je uspelo vsejati se v vrste Jugoslovanske nacionalne stranke med mnoge čiste, poštene, Kralju in državi prav tako nesebično udane borce, kakor smo mi.

Mi kličemo: Vse pošteno ljudstvo skupaj — brez ljulike!!

Pravite, naj borci prepustimo skrb za državo ljudem, ki se nato spoznajo. Dobro, to je vaše mnenje. Naše mnenje pa je, da tisti, ki bodo kdaj za državo prelivali kri, smejo — in še kako! — zahtevati zase pravico, da bodo pri vodstvu državnih poslov rekli kakšno besedo. To pa zlasti tedaj, kadar gre za stvari, ki so življenjske važnosti za narod in državo. Če vidimo, da postoje izrodi, ki v svoji brezvestnosti dan na dan puščajo državi kri, tedaj se ne čudite, ako zavpijemo: Stoj! In to bomo vpili in kričali, če je komu to všeč ali ne, zakaj bolje je, da se čuje naš krik, kakor pa da narod v tihi bolesi in molčehi grozi pogine.

Blejski gasilci v povorki borcev.

Sprevod borcev na Bledu.

na svoje notranje prepire in se zbere okrog svojega Kralja v smislu Njegovega 6. januarskega manifesta.

In naše ljudstvo se je odzvalo v ogromnih množicah. Po taboru na Žalostni gori pri Prešerju je sledil tabor v Crngrobu pri Škofji Loki, kjer je med drugimi bodril množice tudi župan ljubljanski dr. Puc; sledil je nato zbor na Žalostni gori pri Mokronogu, kjer je že pozdravil prebujene in navdušene množice ban dr. Marušič, sam dobrovoljec. Saj se je tudi vsak patrijot v resnici mogel samo veseliti, da se je naše ljudstvo v tako ogromnih množicah zbiralo, iz-

GOVOR TOV. JOS. RUSA PRED PREŠERNOVIM SPOMENIKOM NA BLEDU.

Gorenjci, rojaki, tovariši, narod!

Prišli ste, delavci s prelepe naše gorenjske domačije, da terjate pravico do življenja, svobodo, delo. Ta, kdor hoče delo, ta mora terjati svobodo, zahtevati pravico, tri pogoje pravega življenja. Delavec, ki terja svobodo, pravico in delo, ni zločinec. Vsak pravi delavec je stebel poštenosti, stvarnik vrednot — naj bo pri lopati, pri plugu, pri stroju, pri peresu. Sebičnik naj bo izobčen iz družbe delavcev, ker je nasprotnik poštenosti in pravice, škod-

ljivec družbe. Plemenitost, krepost, priznanje, spoštovanje družijo nas delavce v enoto za svobodo. Vsak delavec mora biti bojevnik za svobodo. Svoboda je večni, osnovni in tvorilni element človeškega življenja, vir plemenitosti, napredka, blagostanja, vzgona poedinca in naroda. Brez svobode ni pravice, brez svobode ni dela, brez dela ni življenja. Zato priznava poedinec in narod prvenstvo onemu, ki odločno in pogumno napove boj strahovalcu, napove boj v neomahljivi veri v zmago svobode nad nasiljem. V dobi pred 100 leti je sveta zveza nasilja odločala v Evropi, pahnila svobodo v ječo, jo zastražila z armadami in bičala z absolutno oblastjo. Narodom, ki so bili komaj začutili blagodejnost božajočih žarkov oživiljajoče svobode po ogromni revoluciji evropskega mišljenja in življenja, je stopila na tilnik peta samosilnika, da so se zvižali v krčih neutešljivega hrepenenja po svobodi. Tudi peščici slovenskega naroda se je bližala ura smrti. Tedaj je vstal iz njega velikan, samonikel, samozavesten glasnik svobode, edinstveni pevec ljubezni in lepote:

ki mu:

Skeleče misli, da Slovenec mile
ne ljubi matere vanj upajoče,
Želje rodile se prehrepeneče,

želje, da zbudil bi slovenščino celo,
da bi vrnili k nam se časi sreče,

da bi nam srca vnel za čast dežele,
med nami potolažil razprtije
in spet zedinil rod slovenščine cele!

Da b' od sladkote njega poezije
potihnil ves prepir, bile vesele
viharjev jeznih mrzle domačije.

France Prešeren, rasti gorenjske, ki mu zibelka je tekla med gorskimi velikani, ki ga je negovala lepota prirode, krepil diš gorenjske pomladi, postal je neomahljiv, pogumen, nepogljiv vodnik, Črtomir, svojemu narodu:

Največ sveta otrokom sliši Slave!
Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi
si prosti voljo vero in postave.

Ak pa naklonijo nam smrt bogovi —
manj strašna noč je v črne zemlje krili,
ko so pod svitlim solncem sužni dnovi!

Z žarečim svitom svojega obsežnega in
bistrega duha je razsvetljeval temno noč in
klical na pohod junake:

S seboj povabim druge vas junake,
Vas, katerih rama se vклонiti neče.
Temna je noč, in stresa grom oblake.

Ne moč pesti, ne ostrina meča, ne polja
mrličev, ne sovraštvo in ošabnost, ne prezir-
ranje in zaničevanje mu niso bili pomočniki v
boju, — zmagoval je z močjo duha, z zavestjo
svobode, z ljubeznijo in lepoto in ostal je zma-
govalec nad surovo silo sam brez priznanja
v svoji dobi.

Vsi pa, ki so ga razumeli in spoznali, so
mu sledili. Zbiral se je narod okoli svojega
glasnika, priznal ga za prvaka in pod okriljem
njegovega duha zavestno nastopil pot navzgor
— proti svobodi.

Ovenčal je, zvesti sin, svoj narod s sonet-
nim vencem, ki ga je spletel s čiste, vse obje-
majoče ljubezni do svojega rodu in vlivail
svoje bistre, jasne misli, iz globine srca pri-
vrela nežna čustva, svoje vroče želje, narodu
posvečene, v jedrnatu, ubrano in donečo be-
sedo gorenjske domačije. Nasul je biserov, ki
jim nikdar sijaj ne ugasne in s Krstom pri Sa-
vici ustvaril večno-živo podobo slovenskega
naroda in njegove lepe zemlje. In s tem bo-
gastvom, ki so ga pomnožili še mnogi duhovi,
smo stopili v skupni jugoslovanski dom, da bi
doprineli svoj delež k novi, skupni, svobodni
in mogočni zgradbi. — Da ne zapademo v zmo-
to! Le na temeljih: svobode, plemenitosti,
ljubezni in lepote, ki jih je kot človek-velikan,
naš glasnik in odrešenik Prešeren postavil za
postavbo narodu, samo na teh temeljih bo trajno
stal naš skupni jugoslovanski dom in kljuboval
vsem navalom.

Bodimo v duhu Prešerna borci za svobodo!
Slava Prešernu!

Zbor v Begunjah pri Cerknici

Begunje pri Cerknici. Čmerikavo jutro na
Rakeku. Vrhniška godba zasniva, iskri konji
zarežgetajo, fantje konjeniki zavrisajo — in
sprevod krene na pot. Na okrašenih vozeh
može in fantje iz Rakeka, Unca, Ivanjega se-
la. Na cesti proti Cerknici stoji cestni valjar.
Vse radostno ogleduje ta valjar; spredaj ima
pripeto malo značko »Boja«. Do tu je cesta že
lepo utrjena, naprej pa je še močno razorana.
Pred Cerknico se sprevod ustavi. Tu je kape-
lica, posvečena spominu v vojni padlih iz cer-
kniške župnije. Tov. Gornik, predsednik sku-
pine bojevnikov na Rakeku, položi venec. Po-
tem krene sprevod skozi Cerknico. Tu se zbira
sokolska župa za popoldanski nastop. Sokoli
in bojevniki se prijazno pozdravljajo. Sprevod
se veča, narašča, pristopajo kolesarji, konjeniki,
pešci in zagrinjajo cesto proti Begunjam. —
Pred vasjo mlaji z napisom, pod mlaji ljud-
stvo. Sprejem. Župan Meden pozdravi došle
goste v imenu begunjske občine ter se v svo-
jem prisrčnem nagovoru spominja tudi zasu-
njenih rojakov onstran meje. Predsednik pri-
pravljalnega odbora krajevnih organizacij »Bo-
ja« v Begunjah, tov. Petrič Ivan pozdravi do-
šle delegate »Boja«, skupino Rakek in cerkni-
ške bojevnike, želeč jim prav prijetnih ur v
prijazni Menišiji. V imenu »Boja« se zahvali
za sprejem tov. Matičič in želi zbranemu ljud-
stvu vever in solnčen dan. V imenu rakovske
skupine pozdravi Meniševce tov. Gornik, na-
kar krene sprevod skozi vas. — Množice se
zgrinjajo k cerkvi, kjer položi bojevnik Kranjc
po jedrnatih besedah venec na spomenik pad-
lim vojakom, cerkveni moški zbor pa zapoje

ŠMARTNO V TUHINJU

V nedeljo, dne 10. t. m. zjutraj smo imeli
končno tudi pri nas že davno zaželeni zbor
zdrženih borcev. Končno so bile premagane
vse ovire, zlomljen ves odpor proti pravici.

Prihiti so med nas naš ožji rojak tov.
Andrejka, potem tovariš Rozina in slednjič naš
stari znanec tov. Šturm. Ob pol enajstih zju-
traj je predsednik krajevnega odbora tov. Pe-
stotnik otvoril zbor za naše razmere naravnost
ogromnega števila mož in fantov. Nato je dal
besedo tov. Rozini in slednjič tov. Šturmu.

Oglasili so se tudi nekateri zastopniki, skri-
ti zadaj za govorniškim odrom in skrbno za-
varovani pred očmi zborovalcev s plahto, ki je
tvorila zadnjo steno odra. Tem nevidnim junakom
je tov. Šturm temeljito obrisal nos, kar je
izzvalo cele salve zdravega smehu. Nekako
opoldne je tov. Pestotnik zaključil zbor.

Lepo ubrano petje pa se je še dolgo razle-
galo po Šmartnem in oznanjevalo vstajenje k
novemu življenju.

SESTANEK V DOLU

Dol pri Ljubljani. Gibanje novega pokreta
zdrženih borcev je razgibalo tudi našo dolino
in nam prineslo novega življenja.

V petek 8. junija zvečer smo imeli drugi
sestane, v nabito polnih prostorih gostilne tov.
Zidarja, predsednika pripravljalnega odbora, na
katerem sta imela programatičen govor, odp.
central. odbora iz Ljubljane tov. Fabjančič in
tov. Šturm. Zlasti prvi govornik nam je v skrbno
zbranem govoru podal glavne smernice novega
gibanja in se spomnil tudi našega največjega
borca Nj. Veličanstva kralja, za kar so mu pri-
sotni burno aplavdirali. Dalje smo se pomenili
kako se pripravimo na veliki javen zbor, ki
ga bomo imeli dne 1. julija v Dolu. Tovariši!
Pripravite se, da skupno kot en mož manifesti-
ramo za pravičnost, ki je temelj države, in eno-
dušno obsodimo vse strahovalce našega pošte-
nega naroda! Prijatelji, pridružite se novemu
pokretu, sicer vas »Valjar« zgrabi!

Tako poročajo

»Jutro« z dne 13. t. m. je prineslo poro-
čilo o našem zboru na Bledu. Vse lepo in
hvalevredno, da našemu gibanju posveča
toliko navdušenega zanimanja in da širi
naše ideje tudi med svojimi bralci. Ampak
eno je, na kar ne bomo nikdar pristali,
namreč to, da bi »Jutro« med pšenico naših
izvajanj sejalo ljuliko neresnice, ki je zra-
sla na njegovi ledini.

Tako, recimo, poroča »Jutro«, da je
Stane Vidmar, govoreč o obisku merodaj-
nih faktorjev v Beogradu, dejal tole: »Raz-
ni pokretaši prihajajo v Beograd s polnimi
usti in odprtimi rokami za sprejemanje. Mi
pa smo najprej doma delali. Ko je bilo ve-
liko dela opravljeno, smo šli doli pogledat
situacijo, sprejeti pa nismo bili pripravlje-
ni nič. Za poštenost tam doli nimajo raz-
umevanja in zato tudi tega ne razumejo.
Mi smo tako odšli iz Beograda, kakor smo
prišli.«

Ker smo od vsega početka bili priprav-
ljeni na to, da nam bodo semtertja naši na-
sprotniki za smeh in kratak čas hoteli kaj
»podvaliti«, zato naši govorniki svoje go-
vore spisujejo in bero z lista. Gotovo bo
naše bralce zanimalo, kako je gornje misli
razvijal tov. Stane Vidmar v resnici pred
svojimi poslušalci in to vsi tudi izpričujejo.
Rekel je: »V Beograd mi nismo šli prav nič
iskat. Saj to je ravno ta strašna neprijet-
nost našega gibanja. Naš pokret je tič zase.
Nič ni podoben drugim. Tam doli poznajo

pokret najbolj po tem, da pokretaši že z
rojstvom pokreta, predno je sploh kaj zra-
slo, prihajajo tja s polnimi usti in z odpr-
timi rokami za sprejemanje. Mi smo pa pre-
lomili s starimi metodami in smo zato raj-
še najpoprej delali in ko je bilo veliko dela
opravljenega, smo šli tja, da bi si ogledali
samo situacijo, ker sprejeti nismo priprav-
ljeni nič.

Pač pa je, tovariši, ta stvar tudi tam
doli malo zagonetna, kajti da so še ljudje,
ki delajo iz idealizma in ki samo delajo, pa
za to nič ne zahtevajo in ne jemljejo, je
pač težko razumeti v teh časih. Če bi se
dalo vsaj pogruntati kakšno drugo ozadje,
ampak, če gre pokret kar takole samostoj-
no brez vseh podpor in subvencij, brez ko-
rit in oblasti, je pa stvar vseeno preveč
resna.«

Torej iz tega je razvidno, da je »Jutro«
hotelo »podvaliti« govorniku stvari, ki jih
ni govoril. Lahko pa tudi povemo na uho
vsem, ki tega še ne vedo, da ni res, da tam
doli nimajo razumevanja za poštenje. Ravno
nasprotno! Pač pa imajo toliko slabih iz-
kušeni, da težko verjamejo v delo iz ide-
alizma. Tiste besede, ki smo jih navedli, je
g. dopisnik kratkoma izvil iz trte in se
v njih zrcalili kvečjemu lastno mnenje ti-
stega, ki jih je spočel. Bumerang, ki so ga
zalučali v nas, se je, ne zadevši cilja, vrnil
k svojemu lučalcu.

Kvišku srca!

V naši mili domovini vre... Zgrnilo se
je skupaj vse, kar leze ino gre. Na eni stra-
ni se je zbrala v taboru silna vojska »oli-
cirjev nacionalne fronte« (armado so iz
previdnosti pustili doma...). O tej grozni
vojski piše »vodilno« časopisje, da je se-
stavljena »tudi« iz nekakih »preizkušenih
borcev« (ki pa niso bili nikdar vojaki), iz
katerih »obrazov da odseva skrb(!), pome-
šana z ogorčenjem...«

Sami dobro rejeni bojarji s slepo vda-
nimi sulicarji, navdušenimi sledbeniki in do
brezumja pokornimi opričniki (ki pa še nik-
dar niso vohali smodnika). Sami, sami »oli-
cirji«... Vprašujoče se »upirajo njih oči
na mizo vojvode«... Torej huda, do zob
oborožena vojska na eni strani (saj imajo
denarja kot peska) — na drugi strani pa
on — revež Valjar...

Borba se je vnela. Borba srdita in groz-
na... Silna vojska ramo ob rami z »vo-
ditnim« časopisjem je privlekla hladne ka-
none vseh kalibrov in letnikov na plan —
od najstarejših, že malo obrabljenih, do
najmodernejših. Granate tulijo: »Punktaši!
Karteče rezgetajo: »Avstrijakanti!« Petar-
de grozijo: »Zaplotniki! Separatisti!« Mi-
traljeze ragljajo: »Minerji, ki skrivate pod
gubami državne trobojnice peklenske stro-
je!« Težki možnarji sekundirajo: »Dol z
oznanjevalci pomirjenja slovenskega ljud-
stva! Pomirjenje smo mi!« Puške in flinte
vseh vrst žlobudrajo: »Dol s podporniki
klerikalizma! Vatometi bruhajo ogenj in
žveplo, odprti so vsi gazometri s strupeni-
mi plini — predvsem s plini za soljenje,
od katerih pa se najbolj solzijo lastni »oli-
cirji«... Žarometi svetijo neusmiljeno in
preiškujejo privatno življenje voditeljev
Valjarja od rojstva pa do današnjega dne,
da bi jih »razkrinkali« do jedra... Tudi
avijacija je vneto na delu — nervozno bega
na brzih krilih od bele Ljubljane do mo-
gočnega Beograda, kjer obtožuje, denun-
cira, kleveta in zahteva nič več in nič manj
kot — razpust Valjarja!

Ko prikipi bojna pijanost do viška (saj
so se že zamajala korita!), sklenejo ne-
kak groznega: skličejo generalni štab, ne-
kako vojno sodišče! Napravijo kolikor mo-
goče potvorjeno kopijo Valjarja iz trde-
ga papirja, ga postavijo na zatožno klop in
ga kruto obtožijo. Celih 8 dolgih ur gr-
mijo zoper njega, celih 8 dolgih ur zlivajo
dišečo lastno gnojnico na njegovo papir-
nato podobo! V svoji slepi in gluhi jezi
preslišijo »olicirji« svojo lastno obsodbo in
v splošni strasti zaploskajo celo zagovor-
nikom Valjarja... In končno sklenejo »so-
glasno«, da bodo držali neomajno še na-
prej za svojo staro »nacionalno linijo« (če-
prav je to premalo, da bi dalo več kruha
ljudstvu in čeprav čuvajo to linijo itak že
zakon, oblast in naša narodna vojska).
Končno so sklenili še nekaj zelo hudega:
»Zažgimo ta satanski Valjar! Ker ne more-
mo zažgati pravega, zažgimo tega papirna-
tega! Dol z njim!«

In so ga res zažgali na grmadi — okrog

njega pa so zaplesali, kot so bili vajeni ple-
sati okrog zlatega teleta...

Valjar pa še vedno vozi svojo pot —
kljub vsemu. Mirno in dostojanstveno reže
svojo ogromno brazdo. Veselo mu vre para
v jeklenih prsih. Njegovi preizkušeni šo-
terji in kurjači so vajeni črnih dimov, va-
jeni so gledati smrti v oči kot pravi vo-
jaki — zato se takemu bojnemu hrupu kro-
hotajo iz srca! Njegovi borci so junaki, ki
si z vatrometi prižigajo cigarete, to so
fantje, katerim zveni regljanje mitraljeza kot
najslajši kino-šlager in katerim so najtežje
granate le nedolžne pasje bombice... Ta
»najemniška vojska« Združenih Borcev
Jugoslavije, katerim pa dolguje Valjar še
vso plačo in ki zbira iz svojih ubogih žepov
potrebno gotovino za prehrano ljubljenega
Valjarja brez misli na povračilo — ta voj-
ska je najboljša volje! Vsaj je v svojem
elementu! Kaj bi bil Borec brez borbe?

Narod, ljudstvo pa kliče Valjarju: »Pre-
ljubo Gibanje! Rotimo te — vztrajaj! Osta-
ni zvesto svojim temeljnim ciljem, ne kloni,
ako Boga znaš! Vozi po svoji »maršrut«
hrabro naprej! Glej, vsi smo za teboj, vsi
smo tvoji! Mi ljubimo svojega narodnega
Kralja, državo in narodno slovo bolj kot
vse stranke, ker si nas prepričal, da mora
biti tako in nič drugače! Povej, Valjar, kaj
hočeš! Komandiraj, ubogali te bomo, kar
vemo, da želiš našo srečo brez plačila!
Vsaj si edini, ki se je upal zavoziti korajž-
no v to umazano blato strankarskega moč-
virja, ki brizga kruto na vse strani. Vsaj si
edini, ki se je upal zameriti vsem strankar-
skim generalom skoro brez izjeme. Pre-
sneto si nevaren, da si prišel v tak križni
ogonj! Ostani čist, Valjar, in vozi svojo
pot! Ne glej, ne poslušaj na desno in na
levo plat! Ne prebiraj napadov »vodilnega«
časopisja! Ne meni se za cvilež onih, ka-
terim si zavozil na rep in ki dobro žive od
naše ljudske mrznje in strankarske razpr-
tije! Mi hočemo mir! Mi hočemo narodno
slogo, ki je predpogoj za rešitev iz bede!
Mi smo siti dosedanje razdiralne politike
do grla! Ona ne ujedinjuje, ona ne nosi
kruha — ona razdira, ona nas potiska v
bedo! Razumeli smo tvoj klic brez zahrbt-
nih misli, brez špekulacije — ker nas sre-
čuje pamet! Vozi Valjar — naša srca so
tvoja, naša ljubezen te blagoslavlja!

Valjar pa odgovarja: Ne bom te zapu-
stil, o ljudstvo. Ne bom se prodal, ker sem
pošten, kot sem bil vedno. Ne zameri, če
vozim včasih malo bolj nerodno — veliko
in težko je moje telo. Ali čuješ, kaj kliče
moja sirena kot tromba jerihonska, da od-
meva že po celi državi: Hočem, da zmaga
poštenje, ki bo rodilo pravico! Hočem, da
zmaga ljudska slova — da bo več kruha
za vse! Hočem, da zmaga pamet nad ne-
sodobno strankarsko razdvojenostjo! Zase
ne zahtevam ničesar! Slova in sreča vsega
jugoslovanskega ljudstva bo moje plačilo!
Vse kar je poštenega, naj gre za menoj in
naj postoteri moje sile!

Kvišku srca!

Simpatizer:

Gospodarstvo in naš pokret

Odgovor vsem tistim, ki so 4. junija na zboru Jugoslovanske nacionalne stranke v Ljubljani klevetali naš pokret.

Vsak večji narodni pokret ima čisto gotovo svojo podlago, če že ne glavni vzrok v gospodarskih činjenicah dotične dobe. Narod najpreje čuti nazadovanje svojega gospodarstva. Če bi zasledovali v zgodovini večja gibanja, bi prav povsod, kjer je šel pokret od spodaj navzgor, našli take velevažne gospodarske vzroke.

Če torej objektivno — in to je naša dolžnost — presojamo gibanje »Boja« v Sloveniji, moramo ta pokret oceniti po globljih notranjih vzrokih in po zastavljenih ciljih, ki se nahajajo v socialnem in gospodarskem položaju naroda. Tenor vseh izvajanj, ki smo jih doslej čuli na bojvniških zborih, je bil gospodarskega značaja. Pri dobrem gospodarstvu nastaja zadovoljstvo med narodom. To zadovoljstvo je podlaga za disciplino in moč, ki jo mora spričo zunanjega političnega položaja pokazati ves narod. Ne moremo si namreč misliti dobre vojske in organiziranega civilnega prebivalstva, pripravljenega braniti državo, če ni to prebivalstvo zadovoljno z gospodarskim delom države.

Če objektivno in hladno, ne glede na lastne interese, ne glede na koristi posameznika ali posameznih političnih strank gledamo na pokret, bomo videli, da je naš zapadni del naroda v gospodarskem oziru upravičeno nejevoljen, upravičeno duševno potr, ker so skoro vse večje gospodarske akcije v zadnjih letih končale z negativnim uspehom. Javnost čuti, da naše narodno predstojništvo, v kolikor izhaja iz Slovenije, ni zahtevalo z dovolj energičnim povdarkom izvršitve teh načrtov, ampak da je navzlic svoji dobri volji doživljalo v zadnjih letih poraz za porazom. Spričo že tako dovolj težkih gospodarskih situacij, ki so posledica splošne svetovne krize, se pri nas v Sloveniji ne moremo postaviti niti z najmanjšimi poskusi, reševati velike gospodarske probleme v korist naših krajev.

Navedimo par primerov; ti primeri bodo sami dovolj jasna podlaga nejevolje vseh, pa naj to javno priznajo ali ne priznajo.

Zgraditev železnice od Kočevja do postaje Brod — Moravice ter Črnomlja — Jadre in Sevnica — St. Janž, s preureditvijo proge Grosuplje — Kočevje in z zgraditvijo potrebnih pristanišč bi stala približno 400 milijonov dinarjev. Samo 10 odstotkov tega denarja bi bilo potrebno za predmete tujega dela, ki bi ga morali uvoziti. 90 odstotkov, torej 360 milijonov pa imamo doma, samo da ne znamo teh kapitalov izrabiti, ne znamo jih organizirati. Teh 360 milijonov potrebujemo pri zgraditvi železnice za odkup potrebnih zemljišč za stavbni les, za delavske mezde, za prevoz materiala in razen tehnični material. Nekateri teh dobrin, neizrabljene in neorganizirane, nam propadajo. Neizkoriščen stavbni les, neuporabljena delavska energija brezposelnih, neuporabljena energija konj in volov je izgubljena za vedno. Kdor bi spričo teh dejstev iskal kakršnekoli izgovore v pomanjkanju denarja, bi bil na napačni poti. V vseh nacionalnih ekonomijah je zapisano, da je denar samo prometno sredstvo, medtem ko je kapital blago. Manjka nam organizatorične zmožnosti, ki se je lahko učimo od naših sosedov, pa naj bo v obliki prostovoljnih delavskih bataljonov v Nemčiji, ali v obliki Rusveltove devalvacijske politike in novega ekonomskega zagona države ali v obliki ruskega načrtnega gospodarstva itd. Najbolj fatalno pri celi stvari je dejstvo, da večji del potrebnega kapitala in neizrabljenega ljudskega dela propada v obliki substance in čistih dohodkov. Radi pomanjkanja zveze Slovenije z morjem gre velik del blagovnega prometa naše banovine preko italijanskih pristanišč. Zasluzek teh pristanišč, ki je obenem naša zguba, znaša letno 80 milijonov dinarjev. Če bi bila ta proga zgrajena pred 10. leti, bi jo imela država danes že zastonj. Koristi od te proge bi bile v naši gozdni industriji, v omiljenju brezposelnosti, v tujskem prometu, v prevozništvu neposredno, posredno pa v oživljenju vsega našega gospodarstva neprecenljive.

Navzlic brezmejnemu naporu mnogih naših najboljših strokovnjakov pa se ta akcija še ni premaknila s svoje mrtve točke. Da bi bil poraz tem popolnejši, smo doživeli pri Sentjanski progi še sledečo značilno okolnost. Navzlic dejstvu, da se je zgraditev te samo 12 km dolge proge uzakonila, da so se izvršili načrti in da so se dvakrat razpisala dela, torej ob pripravljenosti sorazmerno majhnih kreditov v državni blagajni, se je započeto delo ustavilo in je akcija iz nerazumljivih razlogov propadla. Omenimo samo, da sta se v Blaerovi pogodbi določena dva milijona dolarjev za železnico Slovenije z

morjem porabila v druge svrhe. Brezplodno bi bilo govoriti o drugih potrebnih železniških projektih v Sloveniji.

Nič boljših uspehov nismo imeli v organizaciji naših cest. Vsem je znano, s kolikim trdom in dobro voljo je započela akcija za zasavsko cesto. Vsa enodušna volja odločujočih činiteljev ne premakne tega vprašanja z mrtve točke. Naši kraji vseh 15 poveljnih let niso dobili iz državnih sredstev niti ene večje železnične ali cestne zgradbe, zato bi morala priskočiti država tudi temu projektu v pomoč. Izvršitev tega projekta rešuje obenem izredno važno socialno vprašanje, to je delna odprava brezposelnih rudarjev v revirjih.

Nič manj važna kot zasavska cesta je cestna zveza Ljubljane s Sušakom. Kdor pozna to cesto, bo vedel, da ji do dobrega stanja ni potrebno veliko, da pa je v današnjem stanju za mednarodni avtomobilni promet neuporabna. Strokovnjaki pravijo, da bi bilo za izpopolnitev ceste Kočevje — Brod potrebnih komaj 6 in pol milijona dinarjev.

V teku zadnjih 10 let ostajajo naši cestni in železniški problemi samo na papirju. Vsak napor je že v naprej zvezan z neuspehom. Ako ne bodo ti naši naporji spremljani s kolektivno voljo celega naroda, ako jih ne bo vzel v izvršitev elementaren pokret celega naroda, potem ne bodo izvršeni nikoli.

Poglavje zase je na primer naša univerzitetna knjižnica. Akademski akcija za univerzitetno knjižnico kaže doma v Sloveniji popoln uspeh. Ves narod stoji za njo. Potreba je tako evidentna, da je vsaka zadevna beseda odveč. Saj je ljubljanska univerza menda edina univerza na svetu, ki nima knjižnice, pri tem pa je licealna knjižnica v Ljubljani ena največjih ustanov te vrste v državi. Nahaja se v kletnih prostorih, a knjige v zabojih, ne da bi bile v svoji celoti dostopne čitateljem, ne da bi bile vezane, ne ne da bi se shranjevale, kakor bi bilo to potrebno za največji duševni zaklad naroda. Ves gigantski napor naše akademske mladine pa je naletel na nepremagljive ovire. »Akademski glas«, dijaški strokovni list, je moral konstatirati, da se je na teh nepremagljivih ovirah razbil ves mladostni zagon in idealizem ter se prevrgel v trpko resignacijo. — S tem neuspehom pa nismo doživeli samo poraza radi univerzitetne bibliotek, doživeli smo velik moralen neuspeh v nacionalni vzgoji naše akademske mladine. Študent si je pustil dopovedati, naj pusti politiko pri miru, naj študira, v svojem prostem času pa naj se bavi s konkretnimi problemi in naj na teh delih pokaže, da bo dober delavec v življenju. Izbral si je torej sebi najbližji načrt izgraditve vseučilišne knjižnice. Ko je narodni poslanec g. Petovar izjavil, da je knjižnica padla v vodo, se mor-da ni niti zavedel, s kakšnimi trpkimi občutki je čitala vsa naša akademska omladina in vsa naša inteligenca to njegovo kratko mrtvaško pesem. In vendar ne bi bilo potrebno za našo knjižnico več kakor za pol milijona dinarjev obremeniti državni proračun za bodočih 20. let.

Navedimo še en primer, ki je bil v časopisju tudi že obravnavan. Poglabitev Ljubljane je samo deloma izvršena, za dovršitev regulacijskih del pa je potrebno samo še 6 do 7 milijonov. Ker se delo ne dovrši do konca, se rušijo obrčni zidovi, kvari gradbeni material, tračnice, orodje in stroji. Če izvršena dela pa podirajo poplave s tem, da nanašajo nove plasti kamenja in zemlje. Čisto naravno je, da bo treba veliko več denarja za končno dovršitev del, ki so važna, da se na eni strani odpravi smrad v Ljubljani in s tem pazi na zdravstveno stanje prebivalstva, na drugi strani pa osuši ljubljansko barje, s katerega naj izgine nezdružljiva ljubljanska megla. Vsako leto se je treba boriti za te kredite, vsako leto so v nevarnosti.

Splošno nejevoljo pospešuje pri nas nerešeno vprašanje hranilnic in bank. Pod zaščito se nahajajoči denarni zavodi imajo pravico izplačevati vlagateljem samo delne iznose njihovih vlog. In vendar je vlagatelj štedil za težke čase in potrebuje ravno sedaj to rezervo. Pri tem ne gre za majhno število prizadetih. Če vemo, da ima samo Mestna hranilnica ljubljanska okrog 45.000 kontov, od katerih je ogromna večina malih vlagateljev izpod 10.000 in pri dejstvu, da so vsi naši denarni zavodi s par izjemami nelikvidni, vidimo, da je pri nas prizadet skoro cel narod, ki mu je za težke čase prišteden denar postal imobilien. Znano je, kako je nemška Narodna banka pomagala denarnim zavodom s pomočjo eskontnega kredita. Pri nas pa je Narodna banka še reducirala kredite, ne da bi si pomisljala dajati posojila pro-

blematičnim osebam. Pri teh je izgubila skoro toliko, kolikor bi bilo v začetnih dneh navala vlagateljev zadostovalo za pomoč denarnim zavodom. Spričo takega poslovanja Narodne banke, ki ga je senator g. dr. Gregorin v svojem govoru podrobno ožigosal, je čisto naravno, da se med našim narodom poraja misel, da ni samo svetovna ekonomska kriza kriva naše revščine, ampak da smo mnogo mnogo zakrivali tudi sami...

So gotovi časi, ko denar ne priteka v hranilnice v taki meri kakor v največjih konjunkturah, Takrat gube ti denarni instituti na svojem razvoju in pomenu, česar pa ne smemo smatrati za Bog ve kakšno katastrofo. Kreditna funkcija bo v takih časih manjša, vsled česar se bodo morali denarni zavodi zadovoljiti s skrčenim poslovanjem in z manjšimi dobički. Država pa je storila vse, da zaščiti denarne zavode in s tem dolžnike, za zaščito vlagateljev, ki so s svojimi prihranki omogočili ves gospodarski napredek naših zapadnih krajev, pa še ničesar. Niti bančni zakon ni mogel še priti v veljavo.

Večji del novih prihrankov, ki so seveda po svoji vsoti veliko manjši, kakor v prejšnjih letih, pa ne priteka več iz vzrokov imobilnosti in neupravičenega nezaupanja v domače denarne zavode, temveč gre v Pošno hranilnico in v Hipotekarno banko. Ti dve dejstvi, grozita domačemu denarstvu z največjo nevarnostjo, kre predstavljata postopno likvidacijo denarstva v Drav. banovini. Strah pred bodočnostjo in upravičen odpor proti taki denarni politiki se je zasidral v ljudsko dušo, ki ga ni mogoče pregnati samo z lepimi besedami.

Navedimo še par primerov. Vzemimo na primer najvažnejšo panogo naše trgovine, to je lesna trgovina. Trgovci so se dovolj trudili, da bi našli za naš les konzumenta na tujih trgih. Ta prizadevanja pa pri odločujočih krogih niso našla pravega razumevanja. Posebej velja to za izvoz v Levanto. Najvažnejši, italijanski trg, ki je dopuščal vsaj skromen in za banovino zelo važen izvoz, pa je v zadnjem času skoro popolnoma prenehal. Nove italijanske prevozne tarife ne dovoljujejo nobenega odloga potrebnih protiukrepov, saj ima 140.000 kmečkih gospodarstev Slovenije pri lesnem izvozu svoj zaslužek. Lesni izvoz je eno glavnih vprašanj eksistence našega naroda. Pri ne dovolj energičnem zastopanju koristi Dravske banovine se bo tudi to vprašanje tretiralo kot manj važno, kakor preje omenjena javna dela in denarništvu.

Beograjska »Politika« je pred enim mesecem napisala, da je ves čevljarski stan v državi le še kup razvalin. Gre za 17.000 čevljarskih mojstrov, pomočnikov in vajencev in z njihovimi rodbinami za 120.000 ljudi, ki so prizadeti vsled propada čevljarskega obrta. Bata je zmagal. Najpreje z importom svojega fabrikata in z ustanovitvijo svojih prodajal, potem z odpiranjem svojih popravilnic in končno z ustanovitvijo svoje tovarne v Borovem, ki že dela s polno paro in izdeluje dnevno 20 do 30.000 parov čevljev pri zaposlitvi 1500 delavcev. Čeprav je kapaciteta domačih čevljarjev in domače čevljarske industrije tako velika, da morejo popolnoma kriti vso domačo potrebo in čeprav publi država na carini ogromne milijone vsako leto, vendar nihče o tem na merodajnem mestu ne vodi računa.

Tudi v Dravski banovini najvažnejša pridobitna panoga je kmetijstvo. Dve tretjini prebivalstva se bavi in živi od tega. Donosnost kmetije pa je padla vsled katastrofalnega padca cen vseh glavnih agrarnih proizvodov na minimum. Z izjemo bližine večjih mest in industrijskih krajev ne doseže kmet niti takih cen več, da bi mogel kriti lastne stroške pri obdelovanju. Izvoz agrarnih pro-

duktov je po naših sosednjih državah prav močno otežkočen. Razlika med cenami poljskih in industrijskih produktov je vsako leto večja. Ker se niti kvantitativno niti kvalitativno kmetijske proizvode ne da tako pospešiti, da bi izkupiček dohajal neobhodne potrebščine kmeta na industrijskih proizvodih, mora kmet seveda v vedno večji meri štediti na žveplenkah, soli, petroleju, obutvi, obleki in na najvažnejših kulturnih potrebščinah, kakor knjigi in časopisju. Zgoraj opisano težko gospodarsko stanje vsled pomanjkanja javnih del, zapore vlog, uničenja lesne trgovine, nizkih cen agrarnih produktov tare kmeta vsako leto bolj. In ker se je to stanje začelo že pred tremi leti, pa ne kaže nobenega zboljšanja, nasprotno poslabšanje, pa naj bodo to elementarne katastrofe, poplave, toča, suša ali novi davki, to žene kmečkega prebivalca, obteženega s kopico otrok, ki si ne morejo najti zaslužka niti doma, niti v tujini, v obupno stanje, v katerem si od novega pokreta obeta vsaj delno izboljšanje. Temu kmetu, ki spričo takega žalostnega položaja, v katerem se nahaja, vpije ravno tako navdušeno, kakor v konjunkturinih dobah: Živijo kralj, žive! Jugoslavija, ne moremo odrekati najglobljega in najčistejšega patriotizma, pa naj bo te ali one politične smeri.

Ako hočemo doseči v državi ono mesto v ekonomiji, ono uvaževanje, ki smo ga zaslužili, potrebujemo kolektivne volje in kolektivnega napora celega naroda. Ne zadostuje, ako se dobro gospodari samo na banovini, tej so odmerjena samo skromna sredstva. Navzlic takim skromnim sredstvom pa nahajamo tam poizkuse večjih del, posebej na področju elektrifikacije, najdemo sledi načrtnega gospodarstva na primer v asanaciji vasi, pospeševanju kmetijstva, vidimo skrajne napore za vzdrževanje banovinskih cest in pravilno gledanje na domača javna dela, na pr. na univerzitetno knjižnico. Brez kolektivne volje celega naroda ni in ne bo novega neobhodno potrebnega gospodarskega poživljanja naše države. »Boj« je kakor deroča reka, ki je v stanu ustvarjati največje dobrine. Ne poizkušajmo se ji protiviti, ne valimo skal na njeno pot. Vsi, kar je poštenih in sposobnih, naj pomagajo »Boju« s svojimi izkušnjami in znanjem, da bo lahko opravi veljiko in koristno delo. Težke, zadnjih 10 let nerešene in nerešljive gospodarske probleme bo premaknil z mesta samo ta narodni vletok, ta kolektivna volja ljudstva in jih približala ugodni rešitvi.

Oči imamo za to, da gledamo, ušesa za to, da poslušamo, usta za to, da govorimo, srce za to, da ljubimo, možgane pa za to, da mislimo. To nam je dano od Boga in vsega početka in zato območni, kdor nam eno ali drugo izpodbija. Hočemo biti svobodni ljudje in ne damo, da bi zdaj, ko smo se otresli črno rumene sužnosti, padli med nove verige, okove, vrvi in zanke. Ker pa hočemo biti svobodni, bomo z očmi gledali, kar se godi od Triglava do Vardarja. Z ušesi bomo poslušali, kaj se govori, kdo vešelo poje, kdo vzdihuje. S srcem bomo ljubili, svoj narod, svoje bližnje in daljne brate, katerekoli vere, svojo sveto zemljo jugoslovansko, ravnine, reke in gore, gozdove in pušcave, ljudi in živino, podzemne zaklade in oblake, ki jadrajo nad nami. Z možgani pa bomo mislili, iskali bomo novih potov, po katerih pojde Jugoslavija v veliko zgodovino, iskali bomo novih virov bogastva, da se naš narod odene v lepa oblačila, da sede k rezljani mizi, obloženi z dobrotami življenja, ki so dane umnemu in pogumnemu. To bomo delali borci od Triglava do Vardarja. In kdo si bo upal reči, da naše oči ne smejo gledati, ušesa poslušati, usta govoriti, srce ljubiti in možgani misliti?

Po občnem zboru Pokojninskega zavoda

V nedeljo so se v Ljubljani sestali delegatje službodajalcev in nameščencev iz Slovenije in Dalmacije k rednemu občnemu zboru socialne zavarovalnice, ki zbira in upravlja oni kapital, iz čigar donosa ima plačati starostne in invalidske rente zavarovancem ter vdovske rente in vzgojne prispevke njih svojcem. Zavarovalni račun temelji pri tem sistemu kapitalnega kritja na zahtevi, da se naložena glavnica obrestuje povprečno po najmanj 6% in da celokupni upravni stroški ne presegajo 10% pobranih zavarovalnih premij. Ta sistem nalaga zavarovancem velika bremena, ker morajo plačati silno visoke zavarovalne premije ter jim nudi le skromne rente pod težkimi pogoji (na starostno rento mora nameščenec čakati n. pr. 40 let in ves čas vplačevati premije). Na drugi strani pa jim pri skrbnem poslovanju zavarovalnice nudi popolno sigurnost, da so jim za vso bodočnost popolnoma zasigurana vsa njihova pričakovanja.

Sedanja doba gospodarskih težav in nepre-

stanega porasta vrednosti denarja je Pokojninskemu zavodu postavila gotovo prav težke, deloma tudi nerešljive naloge, tako, da se je precej močno oddaljil od zgoraj opisanega idealnega stanja, kjer so vse nadeje zavarovancev krite po zavarovalnem računu za vso bodočnost. Premijska rezerva, ki je stavljena v bilanco kot dolg napram zavarovancem in se po principih zavarovalne tehnike izračuna za vsakega zavarovanca posebej, je vsled priznanja zavarovalnih pravic onih interesentov, ki od njih zavod vsled propada avstrijske krone ni prejel premijske rezerve (valorizacija rent) ter vsled vladajočih gospodarskih razmer narasla na več kot 305 milijonov dinarjev in je v prvi vrsti zakrivila, da je nastal bilančni primanjkljaj, ki vsako leto močno narašča in je že dosegel znesek nad 64 milijonov dinarjev.

Ob takem položaju so imeli delegatje nalogu, temeljito preračunati in odobriti poslovanje zavoda.

V svečani posvetovalnici mestnega načel-

siva je po pozdravih predsednika g. dr. Baltiča in banskega svetnika g. dr. Karlina ter po običajnih pozdravnih brzojavih itd. podal predsednik svoje poročilo, kjer navaja, da je na podlagi pooblastila o finančnem zakonu vsled ministrske uredbe zavarovanje razširjeno na pomoce in lekarniške nameščence po vsej državi ter da se pripravlja še nadaljnje razširjenje. Poročal je o previdnosti, ki je vladala pri nalaganju imovine in poudaril popolno sigurnost zavoda, nakar je poročal o spremembah v ravnateljstvu zavoda. — Nato je bilo prečitano poročilo revizijske komisije, ki ugotavlja, da se bilančne postavke strinjajo s knjižbami in prilogami in ki predlaga absolutorij. Podpredsednik zavoda g. Ivan Tavčar je prečital nato daljše poročilo, kjer zahteva razširjenje in zboljšanje zavarovanja ter konstatira, da mora zavod plačevati zlasti invalidske rente v veliko večji izmeri, kakor to predvidevajo računске podlage. (Pri zavarovancih za 145%, pri zavarovankah pa celo 480% več, kakor je predvideno.) To bo privedlo do potrebe, apelirati na državo za subvencijo. Slede primerjave s Pokojninskimi zavodi v Nemčiji, Čehoslovaški in v Avstriji, po katerih je naš zavod še najboljši izmed vseh imenovanih. Nato je analiziral naložbe zavodove imovine ter zagovarjal svoje stališče, da bi moral zavod občinam še več posojati, predvsem za javna dela, nadalje pa bi moral omogočati zavarovancem zidanje lastnih domov. Konstatiral je, da so nekatere navedbe letnega poročila napačne, n. pr. izračunavanje donosnosti vrednostnih papirjev in donos nepremičnin, ki sta v odstotkih izraženo previsoko izkazana. Nato je grajal napačno investicijsko delovanje prejšnjih uprav in podrobno grajal predrago zidanje. Zidanje Nebotičnika je stalo n. pr. 1.850 dinarjev na etažo in kvadratni meter, medtem ko je mestna občina ob istem času zidala solidno stanovanjsko hišo na Poljanah za 762 dinarjev za etažo in kvadratni meter. Izjavlja, da sta kavarna in bar na vrhu Nebotičnika nesreči za zavod. Kljub temu, da nameščenci niso zadovoljni z gospodarstvom zavoda, bodo odobrili od uprave predložene račune.

Nato je dobil besedo industrialec g. Albin Prepeluh, pod imenom Abditus znani duhoviti sociološki publicist in bivši poverjenik za socialno politiko. Govori v imenu Industrijskega kluba in društva Disop, pa tudi v svojem imenu, saj spada sam med ustanovitelje zavoda. Gospodarstvo zavoda se mora postaviti na stabilno in boljšo bazo, kajti sedanja kriza ni le navadna konjunktura, kriza, temveč kriza kapitalističnega gospodarstva. Sivo-lasji socialni delavec, ki je izredni poznavalec naših razmer, prehaja nato na temeljito in detaljno oceno zavodovega gospodarstva. Že v letu 1932 ni bil dosežen povprečen 6% donos imovine, kljub nasprotnim trditvam v letnih poročilih. Nižji donos utemeljuje zlasti glede vrednostnih papirjev in glede nepremičnin ter opozarja na znatno prekoračenje dovoljenih 10% od pobranih premij za upravne stroške. Nato razmotriva vprašanje zopetnega močnega porasta bilančnega primanjkljaja za preko 15.000.000 Din ter graja nezadostnost razlage v letnem poročilu. Nepremičnine zavoda sploh niso dale nobenega čistega dohodka, temveč so ob upoštevanju odpisov stale celo efektiven denar, za kar naj se zagovarjajo odgovorni činitelji. Ugotavlja naglo padanje donosa imovine in zahteva jamstva, da se to v bodoče zajezi. Zahteva zboljšanje gospodarstva, zmanjšanje režije ter popolnoma drugo in boljše investicijsko politiko. Zlasti nas mora vznemirjati režija, ki je po zavarovalno tehničnem računu maksimirana z 10% pobranih premij, pa se je svojčas hotelo še iz prihrankov napram tem 10% kriti valorizacijski bilančni primanjkljaj. Režija bi smela znašati po natančnem računu Din 2.735.000, znaša pa Din 3.913.323, kar pomeni, da so znašali upravni stroški celih 47% več, kot je to po zavarovalno tehničnem računu dopustno. Občni zbor prekoračuje z odobravanjem takih bilanc in proračunov svoj delokrog, ker ne more iti preko veljavnih računskih podlag. Delitev stroškov na izvajanje zavarovanja in na upravo premoženja je popolnoma nevzdržna, tudi je 2.700.000 dinarjev pri nerazpisnem gospodarstvu vse-kakor dovolj za režijo. — Nato analizira finančno strukturo Nebotičnikovega bloka in pride do trditve, da je pri tej zidavi uničeno najmanj dve tretjini investiranega kapitala, t. i. okoli 30 milijonov dinarjev, ki bodo vedno tvorili primanjkljaj. Nebotičnik se je zidal brez pravega gospodarskega načrta in brez rentabilnega proračuna. — Bilanca kavarne ni v skladu z zavodovo bilanco, gospodarstvo kavarne je pa derutno. Investicija v kavarno in bar je najblodnejša investicija, ki je bila kdaj v Sloveniji narejena. — Nadalje graja neekonomsko kurjenje z drago nadplativno nafto namesto z domačim premogom, ki bi dajal rudarjem zaslužka. Selitev uradnih prostorov z Gledališke v Gajevo ulico je tudi porazna ilustracija brezglavega gospodarstva. Vsa hiša se

odda s kratkoročno pogodbo brez sporazuma z nekim najemnikom drugemu interesentu, imenovani najemnik pa se spusti v pravdo in zmaga. Kljub temu, da ni dolgoročne pogodbe, se še investira znaten znesek, ki skoro dosega enoletno najemnino hiše. Ostane riziko, da se novi najemnik izseli, za take prostore pa je zdaj izredno težko najti reflektante. Po preselitvi v reprezentativnejše prostore, ki bremene proračun skoro z dvojno vsoto, je donos hiše v Gledališki ulici zmanjšan, zmanjšan je povprečni donos vseh stavb kljub povečani lastni režiji. — Nadalje omenja izgube, ki jih je zavod že utrpel, pa jih ne izkazuje, ker zahteva primerne odpise v svrhu dosege jasne slike. — Zavarovalno tehnični račun ne predvideva zavarovanja brezposelnih, ki se goji v znatni meri kljub temu, da zavod za to ne pobira nobenih premij. Nato graja lombardno posojilo pri Poštni hranilnici, ki stane zavod 8%, pa se je naložil na največ 2% donos v gradbo Nebotičnika. Končno omenja, da je povprečni mesečni zaslužek zavarovancev padel za 6% ter vprašuje, ali je to tudi pri zavodovih nameščencih tako. Prehaja na vprašanje pokojninskega zavarovanja zavodovih nameščencev, ki imajo še svoj poseben fond, ker se nikakor ne morejo zadovoljiti s pokojninskimi pravicami svojih poslodavcev, ter stavi vprašanje, odkod se ta fond dotira. Pokojninske pravice zavarovancev in zavodovega uradništva se morajo brezpogojno izenačiti. Nato stavlja vprašanje glede zavodove terjatve radi sanatorija Štajmerjev dom in predlaga, naj zavod omogoči še razširjenje tega sanatorija. Nato graja projekt zgraditve kopališča v Dubrovniku ter zahteva investicijski načrt za več let naprej, ki ga mora vselej odobriti občni zbor. — Nato stavi 5 predlogov in sicer zahteva nepristransko strokovno komisijo, ki naj ugotovi resnično stanje zavoda, od uprave terja pravilno bilanco kavarne, občni zbor naj ugotovi svojo nepristojnost glede sklepanja o upravnih stroških, ki presegajo 10% pobranih premij, občni zbor naj naloži revizorjem temeljito revizijo v materijelnem in formalnem oziru, ker se ne more zadovoljiti z ugotovitvijo skladnosti bilančnih postavk s knjigami, ter naj končno sklene, da se imajo vsa razpoložljiva sredstva uporabiti za odplačilo lombardnega posojila pri Poštni hranilnici, ker zavod za ta dolg plačuje višje obresti, kakor je povprečni donos naložene imovine.

Temeljiti in stvarni referat g. Prepeluha je napravil na navzoče, ki so mu sledili z napeto pozornostjo, globok utis. — Nato je g. Gustav Pitterle prečital svoj predlog, naj se ukinejo sejmne, ki tvorijo nepotrebni izdatek. — Oglasil se je nato zavodov podpredsednik, g. Adolf Ribnikar, ki poudarja, da je prijatelj vsake kritike, dokler ostane v mejah dostojnosti. Obširna kritika in številne obdolžitve g. Prepeluha so na videz stvarne, toda danes ni mogoče o tem izčrpno govoriti. Vsaka kritika mora biti dobrohotna, ta pa ni. Čudno je, da sedi zastopnik industrijskega kluba in Disopa, g. Knez v upravi, kjer je račune zavoda odobrili, tukaj pa se vpripori tak napad na upravo. — Gospod Zdenko Knez ugotovi, da ni zastopnik društva Disop, ki združuje nameščence, on pa je službodajalec, ter ugotavlja, da ni glasoval niti za računski zaključek niti za proračun stroškov. Zelo pogosto pa je v upravi stavljal dalekosežne predloge, ki jih je uprava po vrsti odklanjala. Tako je n. pr. predlagal, naj člani uprave prisostvujejo sejам eksekutive in naj na njih spodločajo, kajti eksekutiva si je preko zakona in statuta in brez sklepa uprave prilastila delokrog in o vsem samostojno odloča. Uprava pa mora za vse to nositi odgovornost. Zato odklanja odgovornost za delo uprave, ki ga smatra v mnogih primerih za škodljivo. — G. dr. Maks Obersnel in g. Peter Brelih, glavni knjigovodja zavoda, sta mnenja, da ima g. Prepeluh v rokah nek poprejšnji neodobren načrt bilance kavarne Nebotičnik, vsled česar ne more najti soglasnosti. Gospod Ribnikar odgovarja na vprašanje, ali se imovina obrestuje s 6% ali ne, in ponavlja primerjavo z drugimi srednjeevropskimi Pokojninskimi zavodi. G. Ribnikar in g. Ivan Avsenek složno branita upravo in sta mnenja, da je konstatacija 6% donosa odvisna le od tega, kako se oceni imovina. Čistega donosa je 18 milijonov dinarjev in če se oceni imovina pod 300 milijonov dinarjev, se obrestuje nad 6%, v nasprotnem primeru pa pod 6%. Gosp. Avsenek se sklicuje na zakonite predpise, ki določajo, da se mora 20% imovine nalagati v državnih papirjih, od katerih smo morali odpisati 24 milijonov dinarjev. Najboljše bi seveda bilo, da bi bile naložbe popolnoma varne, obenem pa likvidne in da bi imele najboljši donos, kar pa seveda ni mogoče. Nato utemeljuje varnost posojila za Štajmerjev dom ter izjavi, da bo lombardno posojilo s kuponit itak v par letih plačano. — G. Knez opozarja, da je stališče gg. Ribnikarja in Avseneka glede 6% donosa pogrešno, ker je 18 milijonov dinarjev brutto donos imovine, ki se mora od njega od-

šteti vse odpise in stroške uprave premoženja v znesku okoli 11 milijonov dinarjev, tako da ostane kot čisti donos le 7 milijonov, kar pomenja pri kakršnikoli oceni aktiv vse kaj drugega kakor 6% obrestovanje. G. Ribnikar skuša nato zagovarjati stavbo Nebotičnika in humoristično opisuje, kako so v upravi grmadili nadstropje nad nadstropje in kako so strokovnjaki vedno prihajali z novimi nasveti in končno z arhitektonskim zaključkom, kar je uprava morala pač vse od kraja akceptirati. Kot zabaven konferansijer utemeljuje g. Ribnikar nastanek te zgradbe in na ta način so delegati izvedeli iz ust odgovornega faktorja stare in nove uprave, kako je nastal ta »turm«. G. France Svetek, član uprave, izreče nekaj opazk ter se v glavnem pridružuje mnenju g. Tavčarja.

Predsednik odredi nato glasovanje. Predlog g. Tavčarja se sprejme proti glasovanju gg. Prepeluha in Kueza, veliko število delegatov se pa vzdrži glasovanja. Nato predlaga gosp. Ribnikar, naj se predlogi g. Prepeluha sprejmejo v obliki rezolucije, kar se soglasno sprejme. G. Ribnikar izjavi v imenu uprave, da zavod v prihodnjem poslovnem letu iz proste roke ne bo kupil nobenih nepremičnin in da tudi ne bo ničesar zidal. Predsednik predloži predlog uprave, naj se sejmne v bodoče znižajo na 150 Din. — G. Knez se pridružuje mnenju g. Pitterleja, naj se sejmne ukinejo in naj se nadomeste le eventualni stvarni potni stroški. Predlog uprave se sprejme proti šestim glasovom. Nato se votira 60.000 Din za podpore vdovam z otroci in dvojnimi sirotam ter 200.000 Din za podpore brezposelnim zavarovancem.

G. Leopold Nagode predlaga nato, naj se čakalna doba za starostno rento skrajša od 40 na 35 let. V debato o možnosti izvedbe posežejo gg. France Vrevec, Knez in direktor zavoda, dr. Vrančič. Končno se sprejme predlog g. Tavčarja, naj se Nagodetov predlog izroči komisiji, ki bo obravnavala načrt novega zakona o pokojninskem zavarovanju.

Nato se soglasno izvolita v upravo g. dr. Rudolf Giunio in g. Bruno Roič, kot namestnika

Doma in na tujem

(TEDENSKI PREGLED.)

Izdelan je načrt zakona o mestnih občinah. Dve tretjini mestnih svetovalcev se bosta po tem načrtu volili s splošnim neposrednim in javnim glasovanjem, eno tretjino pa bo imenovala nadzorna oblast.

Novi šef generalnega štaba naše vojske je general Milan Nedić, doslej poveljnik III. armade v Skoplju. Pri nas se še vedno z veseljem spominjamo časa, ko je bil poveljnik dravske divije.

Peklenske stroje še zmerom skušajo temni elementi vtihotapljati v vagonih, ki prihajajo iz inozemstva. Eden je eksplodiral v stranišču direktnega vagona Paris—Beograd. Hudega ni bilo.

Ravnatelj beograjske podružnice Assicurazioni Generali se je bil ustrelil. Ta dogodek je sprožil veliko afero. Aretiranih je več vidnejših uradnikov te podružnice.

Steklarna v Hrastniku je odpovedala s 15. junijem več sto delavcem. Baje bo znižala mezde za 8%. Težki časi nastajajo.

Češkoslovaški kapital se je pri nas precej dobro vgnездil. Kakor češki listi poročajo, ga je v Jugoslaviji investirana za 300 milijonov dinarjev.

Duhovnike preganjajo Italijani v Istri in na Goriškem. Zakaj? Zato, ker si upajo založiti kakšno besedo za zatirano ljudstvo iz Julijske Krajine.

Državniki Male antante se bodo sestali v Bukarešti, in sicer 16. junija. Posvetovanja bodo trajala 3 dni.

Madžari so ostali z dolgim nosom, ker nihče ni hotel verjeti njihovim pritožbam glede nekkih iz trte izvitih obmejnih incidentov na jugoslovanski meji.

Italijani so pisali, da pride po Beogradu in Bukarešti francoski zunanji minister Barthou v Rim. To pa ne drži, Barthou je drugih misli.

Kako bo na Španskem, se ne ve. To pa zato, ker sta si osrednja vlada v Madridu in pa katalonska vlada hudo v laseh.

Francozom je mnogo do tega, da obnové in ukrepé svoje vojaške zveze s Poljsko. Zato pošiljajo tjakaj člana svojega vrhovnega vojaškega sveta, generala Debeneya.

Japonija je manjša kot Amerika. Vendar pa si je vtepla v glavo, da mora Ameriko doseči v pomorski moči. To pa zato, ker hoče biti gospodarica na Tihem oceanu.

Napetost med Avstrijo in Nemčijo je zmerom še velika. Na meji neprestano nekaj streljajo in se spoprijemajo.

Nemškega oboroževanja se zlasti boje Francozi, in sicer upravičeno. Z oboroženo

članov uprave pa gg. dr. Vjekoslav Lavš in Nikola Markov. Za namestnika se izvoli še g. dr. Vinko Vrhunc. — G. ing. Milan Lenarčič se v toplih besedah spominja upokojenega direktorja g. dr. Sagadina ter njegovega uspešnega dela za zavod in predlaga, naj mu občni zbor izrazi priznanje in zahvalo, kar se soglasno sprejme. G. Jože Lekan predlaga, naj se sklepe protestirati zoper predlagane spremembe obrtnega zakona, ki odvzemajo nameščencem važne pravice. Predsednik ne more dati tega predloga na razpravo in glasovanje, ker presegajo delokrog občnega zbora ter zaključki skupščino.

Kdor je prisostvoval temu občnemu zboru, se ni mogel ubraniti vtisa, da se pri Pokojninskem zatvodu vrše dogodki vse preveč po političnih vidikih. Delegatje so glasovali tako, kakor so jim to servirali njih strankarski voditelji, temeljita in objektivna kritika se pa meritorno ni skoro nič obravnavala in je bila kratkomačno vržena pod mizo kot zlohotna; vse to se je zgodilo kljub temu, da je predsednik g. dr. Baltič na zadnjem občnem zboru svedčano izjavil, da se bo redni občni zbor vršil najkasneje letos v aprilu in da je bilo na splošno zahtevo sklenjeno, da se bodo na tem občnem zboru podrobno razčistila prav vsa vprašanja, ki se tičejo dela prejšnjih uprav, pa čeprav bi moral občni zbor trajati ves dan ali še delj.

Občni zbor je vzel nase veliko odgovornost, da je odobril račune, ki nasprotujejo računskim osnovam in pozitivnim predpisom. Mi se moramo tukaj omejiti le na to, da izrazimo svoje upanje, da bodo politični momenti pri Pokojninskem zavodu polagoma stopali vse bolj v ozadje in da bo uprava upoštevala kritiko, ki je bila izražena na občnem zboru. — Dejstvo, da sta podpredsednik g. Tavčar in član uprave g. Knez grajala marsikaj, nam daje v tem oziru nekaj nade. Le če bodo podane vse garancije, da se bo omenjena kritika stvarno upoštevala, bodo interesentje pokojninskega zavarovanja gledali na svojo zavarovalnico s tistim zaupanjem, ki si ga uprava želi, ki si ga pa mora najpreje šele zaslužiti.

Nemčijo ne bi bilo dobro česenj zobati. Maršal Pétain je dokazal, da Nemčija že lahko postavi pod orožje 2.800.000 vojakov.

Hitler bi rad vrgel svoj propagandni material tudi v Ameriko. Amerikanci pa — že vedo zakaj — smatrajo, da to ne bi bilo umestno, ter so zato uvoz hitlerjevske propagande prepovedali. Protesti nemškega poslanika v Washingtonu nič ne zaležejo. Zato pa bodo te stvari nemara tihotapili.

Hitlerja so malo manj kot po božje častili v nekaterih protestantskih cerkvah. Hitler pa je svoje častilce z energičnimi ukrepi razgal.

Zlata podlaga nemške Državne banke nazaduje. Devizno kritje je padlo na 3,5%. Zato tudi nemška marka pada.

Sovjetska vlada se je vendarle omeščala, kar se tiče predvojnih dolgov. Ameriki ponuja v tem oziru kompromis.

Poleti v stratosfero se množe, pogumnih letalcev ne strašijo ne nevarnosti, ne smrt, ne blamaža. Belgijski učenjak Cosyns trdi, da bo dosegel 25 km višine, Rusi pa so si vtepli v glavo, da bodo Belgijca potolkli in poleteli še višje.

Rusija bo nemara sprejeta v Društvo narodov. Čeprav so bile izpočetka nekatere države zoper Ruse, so se zadnje čase vendar skoro vse več ali manj potolažile.

Vojaški prevrat v Litvi je dokazal, da se take reči lahko končajo dobro ali slabo. V Litvi se je prevrat končal slabo za bivšega predsednika Voldemarasa, ki so ga zaprli, in dobro za predsednika Smetono, ki je prevratnike speljal na led.

Rumunska ustava ne ustreza več potrebam časa. Zato naznanjajo, da se bo ustava spremenila. Predsednik vlade Tatarescu je pameten mož in hoče, da se k delu za spremembo ustave pritegnejo tudi opozicijske stranke.

Letalstvo bo nemara najvažnejša trupa bodoče vojne. Zato je Francija določila 2 milijardi frankov za izpopolnitev civilnega letalstva, švedski parlament pa 10 milijonov švedskih kron za vojaško letalstvo.

Za obnovo svetovnega gospodarstva so vojni dolgovi silna coklja. Angleška vlada ne more plačati junijskega obroka ameriški vladi. Če bi ga plačala, bi morala izterjati svoje dolžnike. In tako bi vsaka država padla po kakšni drugi državi, češ, naj ji plača dolge. To bi na svetovno gospodarstvo vplivalo presneto slabo.

Širite »Prelom«!

Dopisi

Maribor. Kakor je bojevniški pokret potreben za čiščenje v javni upravi, za povzdigo javne morale itd., tako si je ta pokret nadel tudi veliko nalogo, vzgojiti množice, da bodo dobile zopet zaupanje same vase, zaupanje do bližnjega, do javne uprave, starešin in do države, v kateri živijo. S tem zaupanjem vzraste pri posamezniku ponos in samozavest, da je enakovreden drugim državljanom in tujcem, ki prihajajo k nam.

Dober državljan se mora zavedati tako svojih pravic, kakor svojih dolžnosti. Svoje dolžnosti opravljajo ljudje samo, če so disciplinirani. Za disciplino pa je treba sile, katero čuti človek nad seboj. Ta sila mora biti v našem slučaju na eni strani dober zakon, na drugi strani spoštovanje do sodržavljana-voditelja, ki je sposobnejši, tako da lahko odda od svojega znanja tistemu, ki ni imel prilike se izobraziti. Imamo dve vrsti ljudi, ene, ki rabijo vzgoje, in druge, ki so že vzgojeni in ki znajo vzgajati. Za vzgojo je treba discipline, ki je pa dvojna: vsiljena in prostovoljna. Druga je neprimerno jačja od prve.

Ker se mi bojevniki zbiramo k prostovoljni disciplini, so nam potrebne formacije, ki se morajo ločiti od navadnega človeka ali drugih društev, korporacij itd., že po uniformah. Spoznati nas morajo ne samo po enotnosti nazaranja in hotenja, ampak tudi že po naši strumni enakosti na zunan.

Bili smo do sedaj vojaki v civilu, ki nas do pred kratkim niso priznavali nikdar in nikjer. Zato se moramo zbrati v formacije, kjer se bomo vežbali in gojili disciplino. V to svrhu so potrebni seveda tečaji in predavanja, ki bi se morala držati našim uniformiranim oddelkom v vseh mestih, trgih in vaseh.

Torej dajte nam uniformirane oddelke »Boja«, katere rabimo za rediteljsko službo pri naših velikanskih zborih.

Velenje. Prejel sem vse številke »Preloma«. Ne vem, kdaj bi bil prejel kako pošiljatev s takim veseljem. Devetnajst let že nosim odprte rane na živem telesu. Obvezal jih bom s »Prelomom«. Živeli borci za domovino in kralja!

Ormož. Pod naslovom »Bojevništvo na deželi« smo čitali v 116. številki »Jutra« par dopisov, ki jih je baje dobilo uredništvo »Jutra« od svojih dopisnikov, »edinih nacionalistov in državotvornih elementov«. Ti dopisi naj služijo uredništvu »Jutra« kot nekako opravičilo za napade na bojevniški razmah, češ, da ne poroča »Jutra« o bojevnikih nič drugega kakor to, kar dobi od svojih dopisnikov. K temu bi pripomnil samo toliko, da o tej trditvi »Jutra« dvomim. Ako pa ta trditev odgovarja dejstvu, pozivam uredništvo »Jutra«, naj resnici na ljubo in v izogib eventualnim dvomom priobči vsaj enkrat sličen dopis s podpisom dopisnika, da bode lahko tudi širša javnost (ne samo uredništvo »Jutra«) sodila o tem, ali so dotični v resnici edini, »v vsakem oziru neoporečni nacionalni ljudje«. V ostalem bi me tudi zanimalo, iz katerega naslova imajo ravno taki ljudje, ki se zbirajo okoli »Jutra«, absolutno pravico presojeti, kateri so neoporečni in v vsakem oziru nacionalni in kateri »punktaši« in protidržavni! Od kedaj imajo prav za prav ravno »Jutrovci« v zakupu nacionalnost in državotvornost?

Skupina bojevnikov Trbovlje priredi v nedeljo 17. junija pri Sv. Katarini veliki bojevniški tabor za rudarske revirje. Spored: Ob pol 10. uri sv. maša za padle in umrle tovariše rudarskih revirjev, katero daruje predsednik trboveljske skupine č. g. M. Ratej. Pri sv. maši sodelujeta društveni pevski zbor in godba iz Hrastnika. Po cerkvenem opravilu se bo vršilo zborovanje na prostem. — Govorniki iz Ljubljane, Celja in drugod. — Po zborovanju zabava na prostem. Za topla in mrzla jedila, kakor tudi za dobre pijače po najzmernejših cenah, bo kar najbolje preskrbljeno. Vsakemu, ki se želi razvedriti v prosti naravi ter pomaga pri tem podpreti naš idealni cilj podpornega fonda, kliče: »Na veselo svidenje!« — Odbor.

Pozor! Izredna prilika!

Vinograd s hišo in gospodarskimi poslopji, njivo, sadovnjakom in gozdom na prodaj par ur od Celja. Vinogradniška oprema in posoda zraven. Vinograd na lepi legi, daje letno po 8—15 polovnjakov vina. Plačljivo s hranilno knjižico. Proda se tudi na mesečne obroke. Ponudbe na upravo lista pod »Vinograd 25.000«.

NAJDENO.

Našel se je klobuk v posebnem vlaku z zbora v Celju. Dobi se v upravi »Preloma«.

Trbovlje. Po zboru borcev Trumoma prihajamo v vrste bojevnikov. Po vaši paroli svoboda in pravica zmagujeta, pisarna podružnice se polni pristopajočih članov.

In zakaj? Zato, ker hočemo rudarji postati s tem gibanjem enakovredni in enakopravni državljani, nočemo več naziva komunistov in punktašev, hočemo služiti z drugimi kralju in domovini, nočemo več poslušati obrekovalcev in tožiteljev, enakopravno svobodo hočemo, saj smo z drugimi gradili narodno državo. Deliti si hočemo v slabem in dobrem z drugimi. Dan 13. maja je dan prisege, služiti Bogu in kralju. To naj velja za vedno in povsod; da pa to dosežemo, se hočemo z borci boriti, saj oni to zahtevajo. Pozabili bomo na vse gorje, samo pozabili ne bomo nikoli gorja, ki so nam ga naredili obrekljivci in ki smo ga morali bridko občutiti vseh petnajst let. Če smo zahtevali pogojev za življenje, smo bili protidržavni, če smo zahtevali političnih pravic, zajamčenih v zakonodaji, smo bili prevratneži, če smo rekli da smo lačni, smo bili komunisti. Prav radi tega se nam je godilo tako, kot se nam godi, nobene zaščite za nas ni bilo, izrabljali so nas tujci in domačini, pravi kitajski kuliji smo bili, vsa jeza je šla vedno na nas, povedali smo, zakaj je vse to bilo.

Imeti hočemo delavskega župana-bojevnika, kakor ga zaslužimo. Ne bi bilo prav, da bi našo občino upravljali kdo, ki so ga delavci morda morali leta osemnajstega prisiliti, da je podpisal deklaracijo v imenu občine za zedinjenje. Vse slovenske občine so to storile, delavske Trbovlje pa so bile zadnje, pa ne po krivdi delavstva. Da ima to mesto, je zasluga patentiranih patriotov.

Trbovljam delavskega župana, ker so delavske in zakonito ter pravilno izvoljenega župana. To zahtevamo rudarji-volilci. Naš zaslužek je nezadosten za življenje, tuji kapital pa eksploatira naše narodno pridobivanje premoega, dobiček od tega pa spravlja izven meja tujec. Rudarji zahtevamo, da se produkt našega dela plača tako, da bomo lahko živeli, preostalo pa naj se deponira v naši državi, seveda ne v kako tako banko, kot je bila Slavenska, pač pa v državno banko. Izkupek našega narodnega produkta je za nas državljane, ne pa za tujce in njegove hlapce patent-patriote. Največ nade polagamo rudarji na borco in njih program, ki terja uzakonitev eksistenčnega minimuma, seveda takega, ki bo odgovarjal našim razmeram in potrebam. Ta točka je za vse delavstvo vitalnega pomena, saj se pri nas plača delavec po mili volji podjetnika. Nič manj potrebna pa ni kontrola nad izkupičkom podjetij, posebno onih, v katerih se nahaja tujezemski kapital. Vse se danes izgovarja na gospodarsko krizo, nihče pa ne predloži računov o dobičku in izgubi, da bi se videlo faktično stanje podjetja. Borci, za-

htevajte zakon o kontroli plasiranja in donosa, rudarji smo gotovo prvi, ki imamo to pravico, saj vodi in izkorišča naše rudnike tujec.

Rudarji smo z vami, borci, želimo, da vaš pokret ne zajadra v kake strankarske vrste, ki se jih mi rudarji najbolj bojimo, saj smo od strank bili vedno izkoriščani. Ostanite mejnik svobode in pravičnosti, kontrola nad vsem, kar je nepoštenega in nepravilnega. Strankarskih strasti smo gotovo najbolj siti rudarji, bolj nego kruha, ki so ga nam ravno pripadniki strank odjedali. Vaše gibanje pa naj bo tudi mejnik dela za narod in državo. Stvorimo delo res narodnega občestva in blagostanja, ako hočemo imeti državo tako, kot smo si jo predstavljali ob zedinjenju. Delimo si dobro in slabo pravično. Nad osemdeset procentov je kmetij v državi, izvažamo žito, rudarji pa stradamo. Prav gotovo smo upravičeni, da terjamo življenje, saj ga je dovolj in še preveč, pa kljub vsemu trpimo pomanjkanje.

Prosimo in rotimo vas, narodne borce, pomagajte nam, hočemo vas podpirati. Zavijamo rokave in iztrebimo škodljivce naroda in države, saj je država naša, gradimo jo vsi in pravilno, gradimo tako, da postane dom vseh, ne samo nekaterikov.

V »Prelom« bomo naše zahteve in težnje večkrat napisali, kar gotovo nekaterim ne bo po volji, pa saj se za to ne zmenimo.

Rajhenburg. Tudi pri nas se je nedavno sestavil pripravljalni odbor »Boja«, v katerem so sami pogumni in neustrašivi možje, ki pridno delajo na pripravah za javen zbor »Boja« v Rajhenburgu, kateri se bo vršil dne 17. junija dopoldan. Gotovi gospodje, ki jim nikakor ne gre v glavo, da bi si kdo upal dvigniti glavo za poštenost in pravico, so grozili in rotili, da bodo »šli kar po glavah«. Mi borci se nismo ustrašili ne sovražnih kanonov ne šrapnelov, ne granat, nikar pa da bi se ustrašili kakih »gumijskih slauhov«, s katerimi so grozili ti gospodje naš zbor v Rajhenburgu razbiti. Pokret borcev je dobil že tako močne korenine v narodu, da je nesmiselno izgubljati moči nad njim. Tudi med tukajšnjim delavstvom pridobiva novi pokret borcev; saj je trpeče delavstvo že zdavnaj znalo, da gospodje, ki so dosedaj oblačili in vedrili nad njim, nikdar niso imeli pravega razumevanja za njih. Vsak, najsi bo delavec, kmet, obrtnik, kakor tudi uradnik, z navdušenjem zasleduje ta pokret, ki hoče, da se zopet povrne red, pravica in poštenost, ker le tako bo srečna in močna naša Jugoslavija.

Rez. oficirji: Kdor si želi nabaviti zemljevide po znižanih cenah v merilu 1:100.000 ali 1:50.000 naj se oglasi v petek 15. ali v torek 19. t. m. od 18.—19. ure v pisarni Udruž. rez. oficirjev, Zvezda, Kongresni trg. 1.

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Zupan

stavbenik, zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana

Pošt. ček. rač. št. 12.834. — Telefon 21-03.

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. — Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke. — Tehnična mnenja. — Zastopstvo strank v tehn. zadevah.

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišičeva ul. 8

F. HREHORČIČ

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04

NAŠI ZBORI.

v nedeljo dne 17. junija.

RAJHENBURG: ob 8. uri. Govorniki: Vidmar, Fabjančič.

SEVNICA: ob 11. uri. Govorniki: Vidmar, Fabjančič.

ŠKOFJA LOKA: ob 9. uri. Govorniki: Matičič, Šifrer, Šturm.

MIRNA: ob 15. uri. Govorniki: Kuster, Rožina.

TRBOVLJE: ob 10. uri. Govorniki: Kafol, Kozina.

SLIVNICA PRI GROSUPLJU: ob 10. uri. Govornik: Gombač.

Obvestila

Vrhovni strokovni svet

nam je poslal v objavo sledeči poziv, ki se tiče vsega nameščenstva in delavstva:

Protestni shod

proti nameram poslodavcev, ki zahtevajo revizijo in poslabšanje obrtnega zakona.

sklicuje Vrhovni strokovni svet

v petek, dne 15. t. m. ob 19. uri v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani.

Člani vseh strokovnih organizacij, delavskih in nameščenskih, kakor tudi neorganizirani delavci in nameščenci brez izjeme se pozivajo, da se shoda brezpogojno udeležijo ter enkrat za vselej povedo, da si svojih doseženih pravic v časih največje socialne bede ne puste kratiti od nikogar!

POZIV NAŠIM TOVARIŠEM, NAROČNIKOM IZVEN JUGOSLAVIJE.

Na ponovna vprašanja našim tovarišem v tujini, ako lahko postanejo člani naše organizacije, svetujemo, da se naročijo predvsem na naše glasilo »Prelom«, iz katerega vsebine bodo točno informirani, da je naš pokret nadstrankarski in neodvisen od vseh bivših in sedanjih političnih strank. Cel naš pokret je postal iz naroda samega in brez vsakih fondov in subvencij. Tovariše, Borce v tujini pozivamo, da ustanavljajo pripravljalne krožke za naročanje »Preloma«. Za tozadevne informacije pa naj se obračajo na Združenje borcev Jugoslavije »Boj«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 8.

Pišite na čekovni položnici na hrbtu, »NOV« ali »STAR« naročnik!

Mnogi naši cenjeni naročniki se pritožujejo, da ne dobivajo redno »Preloma«. Naznanjamo, da se list točno pošilja vsem naročnikom in da se razpošiljanju posveča največja pažnja, tako da krivda nikakor ne gre na rovaš uprave, temveč jo je treba iskati drugod.

Vaša želja je

manj truda pri pranju in lepše oprano perilo.

To dosežete z uporabo novega sredstva, pralnega praška »PERION«, ki je domači izdelek in ki Vašemu perilu ne škoduje.